Број 277 У Новом Саду, у недељу 20. децембра (1. јануара) 1911. Година XLVI.

„Застава“ излази сваки дан двапута а недељом свецем и данима иза недеље и свеца једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаље за један месец 2 круне 70 пот. а за три месеца 8 круна.

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЗАСТАВА

(Јутарњи лист.)

За огласе плаћа се 12 пот. од сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво „Заставе“ је у кући г. Ј. Чавића. Администрација „Заставе“ налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 22

Поједини јутарњи бројеви стају 2 потуре.

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ. ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДЕОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА У РУМИ

Шта је ново?

Кина — република!

У Нанкингу, у старој јужној престоници Кине, искупили се заступници 18 кинеских области, прогласише републику, и изабраше лечника Сунјанченга за председника.

Кина и република! „Напредна“ и „слободоумна“ Европа занула је од изненађења! Наши су увек говорили, како смо ми у Европи слободоумни и напредни, а у Кини су у свему заостали и носе још увек курјуке. А ето код нас нема ни говора да мушки носе курјуке, него су чак и некоје наше женскиње шишаве. Када би сва глупост и назадност била у курјуцима, онда би било тако. Али ето видесмо по Кини, како курјуци не сметају да неко иде напред. Ми смо у нашој хвљеној напредности увели електрику и ропство.

До сада је било време, кад смо у Европи оне затуцане с подсмехом називали: Кинез. Сутрће доћи време, када ће у Кини оне затуцане с подсмехом називати: Европејац.

И заслужили смо!

* * *

У Француској неће никако да нам дају више новаца. Аустрија је већ многе државне зајмове дизала у Француској, па је хтела наново. Ствар је изгледала свршена. Аустрија би платила добру камату, а у Француској има и сувише јевтина новца.

Но кад је сад била реч о аустријском зајму у Француској, француски листови почеше да вичу, као да им кожу деру: — Аустрија је у тројном савезу. Аустрија је противник Француске, па како јој можемо ми Французи дати новаца?! Аустрија подиже војску, гради убојне бродове, набављаће нове пушке, којима ће једном њени војници да пуцају на Французе. И Французи зар да дају на то новаца?

Ово је ново гледиште. Новац је чудна ствар. Капитал није знао за Бога, за душу, за државу, ни зашта, само за интерес. Ко добро плати, томе служи, па ма то био и ђаво. А сада капитал почео да истражује: коме га дају и нашто га дају.

Је ли капитал заиста променио ћуд? — Изгледа, да он не би могао дуго тако. Иначе би се одрекао себе. Него се из тога види ово: У Француској су уверени, да стојимо пред великим ратом, па неће да дају свој новац у земље, о којима не знају, да ли се тамо неће морати борити и против свог капитала, што су га позајмили.

Види се, она борба, која се спрема, биће очајна и судбоносна. Треба добро да се узмемо на ум: за чију љубав и за чији интерес улазимо у борбу.

* * *

Посланик угарског сабора Роланд Хегедиш изнео је један рачун И то нов рачун.

1. јануара 1913. године, настаје нови порезни закон. По томе закону биће најмања пореза, која се плаћа на општу доходарину 40 круна. (Они мали су искључени из порезе.) А наш изборни закон давао је бирачко право по варошима и селима, који су плаћали 20 и 21 круну. Сад ће ти изгубити бирачко право. А таквих је око 260 хиљада. Пети део бирача изгубио би дакле бирачко право. Не би остало ни милијон бирача. Можда бити 900 хиљада. А преко трећине тих бирача су државни чиновници и намештеници. Кад узмете општинске чиновнике, трафиканте, лиферанте и све оне који говоре да морају гласати како власт хоће, онда ће независних бирача бити веома мало и ти би били у мањини.

Па да ли се то може назвати бирачко право?! То би значило, да избори теку како власт хоће, а држављани да носе одговорност, као да су баш они бирали. Остаје, да одузму свима бирачко право, па да се даље не води комедија, или да се уведе опште, једнако тајно право гласања и то по општинама.

Или или!

Рат између Турске и Италије

Највећи бој прошле недеље био је код Тобрука. Турске и арапске чете добро се држале и биле су толико у предности, да је изгледало, да ће однети победу, али доцније морадоше да устукну испред надмоћније талијанске силе. Последњих дана није било већих бојева ни у Триполитанији, ни у Киренајки. Турске и арапске чете се свуда повлаче; оне су данас немоћне да се упусте у редовне бојеве са талијанском војском. Какав је положај турских и арапских чета на бојишту, показује извештај, што објављује турски лист „Танин“. По томе извештају, пушке у турских војника и арапских ратника већим делом не ваљају, једва је свака двадесета за употребу. Чете су растројене, нема у њих јединства, нити утаначена плана за ратовање и ради тога морају да се уклањају испред талијанске војске. Оне се још боре, где и како могу, али сва им је борба узалудна и дуго се не могу држати.

Кад тако стоји са турском војском на бојишту, онда је јасно, да се ни турске дипломате не могу више опирати преговорима ради мира. Сви су изгледи, да ће турска влада ускоро те преговоре и отпочети. Велики везир Сајид паша поднео је оставку, што није могао да спроведе измену турског устава. Султан је пак поново именовао Сајид пашу великим везиром и поверио му владу. Сајид паша ће сада свакако распустити сабор и предузети дипломатске кораке у корист склапања мира са Италијом.

Положај на Балкану.

Бечким листовима јављају, како се и у Старој Србији и Македонији опажа живо кретање „незадовољних елемената“, који хоће да искористе рат Турске са Италијом. Из Скадра јављају, да су Мирдити поново дигли устанак и испресецали брзојавне жице. Због положаја у Македонији турска се влада јако забринула и наредила је да се појача овдашња жандармерија. — Да у тим крајевима нема реда и мира, то стоји; али стоји и то, да томе много доприносе туђи прсти, чијим госама иде у рачун несрећан положај у тим крајевима.

У одбрану српске народне црквене автономије.

Брзојављају нам из *Панчева*: Скупштина наше црквене опћине једногласно закључила, да се придружи протесту новосадске црквене опћине против синодског статута

*

Пишу нам из *Плочице*: Наша црквена скупштина у својој ванредној седници од 23. новембра решила је са свима гласовима против једног, да се придружи протесту срп. прав. црква. опћине новосадске против синодалног статута, којим се уништавају народна права у автономији. Протест је одаслат.

*

Досада су протестовале ове црквене опћине: Нови Сад, Негославци, Старчево, Ст. Сивац Војка Ириг, Тител, Стара Молдава, Доњи Ковиљ, Елемир, Кишфалуба, Јарковац, Потпорањ, Сенад, Вуковар, Фердин, Алибунар, Клуб српске рад. организације у Будимпешти, Сомбор, Турски Бечеј, Милитић, Црепаја, Суботица, Вршац, Ульма, Мол, Модош, Шимуновци. Бегеч, Огар Српски Сентмартон, Бешка, Панчево и Плочица.

Одјеци после избора.

Пишу нам из Нове Градишке: Радикали овог среза по добивеној упути од управе своје странке развили су били рад у корист опозиционог кандидата дра Хинковића и на дан избора под српским заставама дошли на избор и гласали за њега. Што исти није продр'о, узрок је, што је његова кандидација истакнута била касно и што је кандидирао баш он против председника наше странке, те су многи наши ради тога са неповерењем гледали у његову кандидатуру. Тоша Лазић, члан управе радикалне странке, учинио је све, де се наши људи обавесте и одушеве за борбу. А ако коалиција мисли, да освоји овај изгубљени срез и да га отмемо од праваша, онда нека буде пажљивија и тактичнија према особи нашег председника, ако рачуна на помоћ радикалну.

На митрополијски збор долазе и из нашег краја.

„Двобој“ пред судом.

Пишу нам из Срем. Карловаца: Данас се у нашој, карловачкој судници десио овај жалосно смешан призор: У некој парници били су заступници странака др. Чокић-Дрмало и др. Светислав Костић. У току расправе добаци др. Чокић-Дрмало дру Костићу, да је безобразан, на што му др. Костић одговори на ту „фину“ упадицу једним шамаром по „небезобразном образу“. Расправни судац није се дао тим витешким двобојем збунити, већ ти оба правозаступника казни дисциплинарно, и то онога што је овај часни двобој изазвао са 20 круна глобе, а изазванога са 40 круна глобе. А странке? Савиле су шије, па су у себи шапутале; Само да ту господску шалу, какогод не нађемо у — трошковнику!

Кип убио лопова.

Недалеко од Рима лежи мала опћина Пали, у којој има врло стара црквица, а у њој исто тако стари кип Мајке Божје. У свој околини држи се, да је тај кип чудотворан, силан свет долази да му се клања и онда украшују разним скупоценим накитима. Године 1809. папа Пије IX у спомен 500-годишњице од постанка цркве, дао је стари кип украсити дијамантском круном, која вреди преко 20 хиљада лира. Ових дана неки Немац полакоми се на скупоцене украсе на кипу, те се увуче у црквицу, да опљачка наките. Но када је хтео да се успне уз високи камени кип, падне с њега, али у паду повуче и кип са собом, који груне на крадљивог Немца и на месту га убије.

Красна породица.

Судбеном столу у Карансебешу пријавио се ових дана један деран од 15 година, Петар Леринц, и молио је суд, да га пошљу у који завод за поправљање, јер он хоће да буде честит, а код куће и код своје породице не може се научити честитости. Дечаков отац, Јуно Леринц, био је 6 година у тамници због намерног убиства. После годину дана када се ослободио тамнице, допадне опет затвора због крађе, те је у затвору и умро. Дечакова мати пак, Марта Јанкулеску, била је такође кажњена због убиства, а тако исто и деда му. Деранов старији брат и данас седи у тамници, осуђен због убиства и паљевине. Суд је уважио молбу Петра Леринца и обећао му, да ће учинити све, да му даде прилике да буде честит и не пође трагом своје породице.

Нов лек против рака

Чувени немачки лечник Васерман и његов први асистент Кајзер у берлинском заводу, где се лече инфекционе болести, пронашли су нов лек против рака. Они су тај лек приказали у седници берлинског медицинског друштва. Лек се зготовљава хемијским спајањем еозина и селена и кад се уштрца у крвне судове, уништује рака. Сви досадањи покушаји показали су врло повољне успехе.

Кратке вести.

— Угарска влада разделила је један милион круна као помоћ варошима. Од тих новаца, између осталих, добиле су ове вароши: Нови Сад и Арад по 17 и по хиљада круна; Бања Панчево, Вршац и Сомбор по 15 хиљада; Темишвар 7 и по хиљада; Велика Кикинда 6 хиљада; Сентандрија 5 хиљада и 500; Стара Канижа и Сента по 5 хиљада; Бела Црква и Велики Бечкерек по 4 хиљаде 500 круна.

— Будимпештански грађевинар Роберт Холичер продао је своју збирку поштанских марака трговцу Б Секула за 840 хиљада круна. Холичек је прикупљао марке 6 година и уложио је у то 450 хиљада круна.

— Код војног заповедништва у Софији ушли су у траг великим проневерама при набавци муниције

— Стеван Сиксаји из Канторјаноша (сатмарска жуп.) вратио се о божићу из Америке својој кући, па на железничкој станици падне под воз, који га измрцвари.

— У Варјашу пре две недеље нашли су на улици мртвог ондашњег ратара Равосију Лукина Лечник је установио, да га је ударила капља, те га сахране. На пријаву родбине му прекјуче је ископан и установљено је, да је убијен. Покренута је истрага

— Општински благајник у Врбици, Маријан Ковачевић, побегао је проневеривши преко 11 хиљада круна општинског новца.

— Из митровачке казнионе утекли су робови Милан Шупут из Коренице и Милан Ердељац из Трпиње. Нису још ухваћени.

Брзојави „Застави“.

Стигли 19. новембра.

Говор Куенов.

Будимпешта. Чланови владине странке посетили су министра председника и честитали му нову годину. Министра председника и чланове владе у име владине странке поздравио је бивши министар правде Плос. Министар-председник Куен у своме одговору на поздрав рекао је, да је сада прва задаћа владина, да осигура рад у угарском сабору. То неће да постигне, истина незаконитим путем, али таким средствима, каквима се тај смер може и мора постићи. Даље се захвалио на досадашњем помагању странке, па је молио ту помоћ и на даље. Истицао је, како је потпун споразум између владе и странке, која је подупире, најсигурнија јамчевина да ће влада извести свој програм.

Одговорни уредник
Мита Клицин.

Трговина.

Будимпешта, 19. децембра 1911.
(Брзојавни извештај).

Готова роба.

Раж прве каквоће 20 к. — п. до 20 к. 21 п.
Јечам за храну 18 к. 50 п. до 19 к 30 пот.
Јечам за кување пива — к. — п. до — к. — п.
Зоб прве каквоће 19 к. 50 п. до 19 к. 70 п.
Зоб средње каквоће 18 к 80 п. до 19 к. 30 п.
Кукуруз домаћи 16 к. 80 п. до 17 к. 30 п.

Термини.

Жито за април 23 кр. 58 пот. до 23 к. 60 п.
Раж за април 1911. 20 к. 72 п. до 20 к. 74 п.
Кукуруз за јули 1912. 17 к. 30 п. до 17 к. 32 пот.

Продаја касапнице.

Своју касапницу која лежи на Сечењовом венцу под бр. 29.
ПРОДАЈЕМ
из слободне руке са намештајем заједно. Ближа извешћа даје власник Стеван Мијић касапин Сомбор. 2074 1-4

За моју мануфактурну трговину потребујем
СТАРИЈЕГ ПОМОЋНИКА
који говори перфектно мађарски. Понуда са сликом.
Радивој Павковић
Сегедин. 2077 1—2

ТРГОВИНА ШПЕЦЕРАЈА
И ДЕЛИКАТЕСА
ЈОВАНА ПОПОВИЋА У ПАНЧЕВУ
оферира овогодишње лепе и
:-: ЗДРАВЕ ОРАСЕ :-:
по 100 кила по К 53·— са свог стовариштa без обавезе за готов новац без шконта. Иста трговина потребује и два 2075 1-2
СТАРИЈА ПОМОЋНИКА.

За своју папучарску радњу
ПОТРЕБУЈЕМ ВИШЕ ПОМОЋНИКА.
Плаћа за високе штикле К 6·60 од туцета. 2078 1—3
Koletics Sandor papucsos Budapest VII. Telep utcza 14.

РАДИКАЛИ!

Готов је највећи и најлепши српски народри календар
„РАД“ за 1912 годину.

Сваки прави радикал треба да има на своме столу овај једини прави народни календар, у коме ће наћи лепе и поучне забаве.

Поруџбине се шиљу администрацији „Заставе“.

Препродавцима дајемо попуст од 45 процената, ако узму за готове новце, или 33 процената, ако узму у комисију.

Администрација „ЗАСТАВЕ“

ОРАЈА
српијанских и босанских
ИМАДЕМ
у свакој количини
ЂОРЂЕ ГРУЈИЋ
1991 7-8 *Митровица* (Срем.)

Летње саламе
5 кила поштански пакет са паковањем заједно К 9. Испоручује најтачније
Л. Ребић
Сисак.
2036 4—4

СВОЈУ ПЕКАРСКУ И КОВАЧКУ РАДЊУ :-:
које постоје у једној кући у средини села на главној улици и са успехом већ од више година добро раде, **издајем под кирију**, и то пекарску од 1. јануара 1912. а ковачку од 18. априла исте године. Исто тако имадем *на продају* **ожиљени калема**, разне врсте грожђа винског и асталског по К 120 од хиљаде. За све ово ваља упитати власника **Миту Никетића** *Каменица* (*Срем.*)
1943 10—10

ЧУДО ОД БУКВАРА!
Из овога буквара научи и најстарији човек **за 12 дана да чита** и пише. А премда има у буквару још 70 слика и много лепих и поучних приповедака, то је врло згодан за читање и онима који знају читати. **Имам преко 1000 признања.** Ко ми пошаље са поштанском упутницом 70 потура (филера) тај добија буквар са плаћеном поштарином. 1850 14-30
У Америци продаје ове Букваре: Woja Jowanowich, 621 So. Third Strect. Steelton Pa.
Љубомир Јовановић
шк. управитељ учитељ.
Хомоксил Temes m.

ПРОДАЈЕМО
ПУСТАРУ „КУРЈАКОВАЦ“
КОД МИТРОВИЦЕ
из слободне руке и то укупно или парцелирано. Пустара има 475 јутара и потребне зграде од најтврђег материјала. Услови су врло повољни и могу се добити личио или писмено у Митровици школска улица број 16. (Mitrovica školska ulica 16) Мали поседници могу овим купом темељ ударити бољој будућности, јер је земља првог реда и најближи сусед митровачкој пијаци. 1993 3—3
Манојловић и другови
привредна банка.

ТВОРНИЦА КОЖЕ
СРПСКЕ ШТЕДИОНИЦЕ
дионичарског друштва
у Новом Саду
довршила је и опет једну већу партију кожа ЂОНОВА за опанчаре. — Како се ова роба због своје изврсне каквоће веома тражи, то ће се и ова партија од 500 комада брзо разграбити, у интересу је дакле г. г. опанчара, да се са поруџбином што пре пожуре Цене су фабричке. Поруџбине се страже обављамо тачно и брзо поузећем. 2018 7-10

50.000 ОЖИЉЕНИХ ПРПОЉАКА имадем на продају. — За цену обратити се власнику
Душану Иброчићу и другу Стевану Марковом у Кач.
2059 2-5

!! СРЕМЦИ !!
Најбржи, без икаквог одбитка и најјефтинији зајам даје Манојловић и Другови привредна банка. — За услове ваља распитати у Митровици (Mitrovica) Srem, Skolska ul. 16.
1990 6—12

НА ЗНАЊЕ
брзу, сигурну и трајну помоћ наћи ће свако, ко поломи или поремети руку, ногу, или ма коју кост на телу, **код Јанка Врбашког** сина Лазе Врбашког чувеног мајстора у том послу. У Петровом Селу (Бачка Peterreve) који све то уз **дозволу** и присуству лекара сигурно и са успехом лечи. 1203 6-10

Што народ каже то је вечита истина да је у **Вилићевом депову шљивовица**
У РУМИ
да се човек болан лечи. Љубазна послуга, греши ко макар 1. сатљик за пробу не попије. Велике штале и шупе де се могу 50 кола сместити. 2001 6—10

КАРЛОВАЧКИ БЕРМЕТ
од правог карловачког **Бургундера** по законом прописаној методи справљен под гаранцијом, поставља **Вахтл Имре бачвар у Новом Саду.** Из Карловаца ставља у бурадима од 50 л. а из Новог Сада у боцама од 1 л. и од ½ литре по најјефтинијој цени. *Рђав квалитет је искључен.* 1946 5-8

!! НА ЗНАЊЕ !!
Иса Љубичић и Другови
овим обзнањују, **да између Беочина и Черевића омнибусом** за путнике **везу одржавају са свима возовима,** који стижу у Беочин и одлазе за Нови Сад. — Из Черевића креће се и стаје код **Хотела Живка Машића.** Исто тако стоје и два фијакера публици у свако доба на расположењу.
2061 3—4

ПРИСПЕО ЈЕ ВЕЛИКИ ИЗБОР готовог одела за јесењу и зимску сезону, све по најновијем крају ::: за господу, госпође и децу. :::
Трговина готовог одела
ПАНТЕ СПАИЋА НОВИ САД
Дунавска улица бр. 36.
Цене јефтине! 1778 9-10

Оглас.
Ко жели, да набави „Невен„ од год. 1898 и 1900, нека се обрати на **администрацију „РАДИКАЛА“ у Руми.** Једно годиште стаје само К 4.

ДАЛИ СУ ВАМ СВИЊИ БОЛЕСНИ?
Па и ако нису, а Ви поручите и то одма док је за раније) чувени прашак „МАСТИН“ Др. Трнкоци, брзо ће те се уверити да добро утиче на свиње. Зато одмах поручите, да се уверите. Врло мало жртвујете, а велику ћете корист имати 1 кутија ¼ кгр. 50 потура.

АКО ВАМ ЖИВИНА СКАПАВА!
Поручите одма „АНТИКОЛЕРИН“ па ће одма престати скапавање, јер је доказано, да је сигуран лек 1 кутија ⅛ кгр. 50 потура.

ДАЛИ СУ ВАМ КОКОШИЊАЦИ И ЖИВАЊА ПУНИ УШИЈУ?
Лако ће те их истребити, ако поручите прашак „ЧИСТОТУ“ 1 кутија ½ кгр. 32 пот. Код сваког прашка има упутства. Поштом најмање 4 кутије (не мора бити све један прашак) по жељи захвалне признанице на увид шаљем.
ЛУКА В. ВУЧКОВИЋ
19335-5 Н. Сад код „ШАРГАРЕПЕ“

Електрична штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.